

Premis de les Proves Cangur 2015

Paranimf de la UB

Honorable Senyora Consellera d'Ensenyament; Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Rector de la Universitat de Barcelona; benvolgut vicepresident de l'Institut d'Estudis Catalans; Il·lustríssima Senyora Degana de la Facultat de Matemàtiques; benvolguda directora general d'educació secundària obligatòria i batxillerat; benvolguda directora general d'Educació Infantil i Primària; benvolgudes autoritats; dear president and members of the International Board of the Kangourou Sans Frontiers Association; benvolguts alumnes i famílies, i benvolguts totes i tots,

Avui els grans protagonistes d'aquesta festa d'entrega de premis de la vintena edició del Cangur en català sou els alumnes premiats i les famílies i els professors que els acompanyeu. Deixeu-me, però, que comenci les meves paraules felicitant de tot cor, en nom de la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM), els professors i professores que han treballat intensament i extensament al llarg d'aquests anys per tal de fer possible que avui, vint anys després d'aquell llunyà curs 1995-1996, les proves Cangur siguin una activitat de referència de l'ensenyament no universitari a Catalunya. Ens consta també que el Departament d'Ensenyament sempre ha donat suport a la iniciativa (i ens satisfà profundament la presència de la consellera Irene Rigau), i aprofitem per demanar-li que aquest suport duri, almenys, vint anys més!

D'altra banda, aquest és el primer any en què hem inclòs les nenes i nens de primària (cinquè i sisè). Fins aquesta edició del Cangur, hi participaven alumnes des de tercer d'ESO fins a segon de batxillerat. N'estem molt contents. La resposta ha superat les expectatives amb la participació de més de 18.000 nenes i nens i el suport inestimable de centenars de mestres i d'escoles a tot Catalunya.

Amb aquesta iniciativa, la SCM i la Comissió Cangur volem posar el nostre granet de sorra per a ajudar el col·lectiu dels mestres a apropar-se més i millor al món de les matemàtiques. I no volem que això quedi com una anècdota. Hem d'aprofitar les sinergies positives del Cangur, especialment a primària, per canviar la perspectiva que la societat té de les matemàtiques. Els alumnes estimaran les matemàtiques en tant que ho facin els seus mestres, i ells gaudiran de les matemàtiques en tant que les activitats, com el Cangur, siguin prou engrescadores.

Hem de ser capaços, com a objectiu a mitjà i llarg termini, que la societat visualitzi les matemàtiques com quelcom intel·lectualment estimulants i, al mateix temps, útils per a la seva formació, en general, i per a les seves carreres professionals, en particular. No cal que tots els nostres joves esdevinguin matemàtics (necessitem biòlegs, enginyers, escriptors, tècnics de grau mitjà, cambrers, etc.), però la grandesa de l'èxit es determinarà per si aconseguim que cadascú, en la mesura dels seus interessos i les seves aptituds, tingui una visió positiva i útil de les matemàtiques a la seva vida. Aquest canvi en la societat és el nostre repte.

Us proposo visualitzar aquestes il·lusions amb una convidada especial...

Feia una estona que la Núria tenia la vista perduda. Des de la finestra del seu nou despatx podia veure un trosset de l'immens campus universitari. Els arbres, d'una alçària sorprenent,

si els comparem amb els pins mediterranis, i amb uns troncs de diàmetre colossal, eren com figures extraterrestres, però un riu de joves que anaven amunt i avall movent les mans i rient li donaven una atmosfera càlida i feliç.

Havia aterrat a aquell país llunyà feia només cinc dies i encara no se n'havia fet la idea. Feia una horeta que la secretària del departament, una dona més aviat gran, de cos voluminós i amb un somriure sincer i agradable, li havia indicat que aquella seria la seva nova office; un lloc relativament petit que compartiria amb una jove que, com ella, estava just aterrant al país. Em sembla que arriba demà, li havia dit.

Mentre mirava com anaven i venien els joves pel campus, va anar desconnectant de la realitat que l'envoltava. La primera cosa que li va venir a la memòria va ser la darrera conversa a l'aeroport amb els seus pares, just abans d'agafar l'avió. « Ja ho veureu », els havia dit amb una ganyota de complicitat, « serà una molt bona experiència! ». El pare li havia respost: Segur Nurieta, però que sigui curt, torna aviat... No era una resposta racional, ell sabia que aquella era una gran oportunitat per a la seva filla i l'havia animat molt a fer els passos necessaris, però ara, davant el moment, el cor l'havia traït.

No va saber ben bé com, però els records la van portar força anys enrere. Era dijous 19 de març de 2015. Al matí tot eren presses a casa; el seu germà petit, en Joan, no es volia aixecar del llit i la mare cridava: « Joan i Núria, l'esmorzar és a taula! ». La Núria estava nerviosa i li havia costat dormir, avui era un dia especial: feia les proves Cangur per primer cop. Anava amb tota la classe a una de les seues fora de l'institut. Tot i tenir un bon nivell de matemàtiques, era un repte diferent de les activitats regulars programades a l'escola, i la por del desconegut la neguitejava (com ara mateix en el seu nou destí, va pensar!). Ho sabré fer bé? Em quedaré en blanc?.

En els darrers mesos d'aquell curs 2014-2015, havia assistit a unes sessions organitzades a l'institut per tal de preparar-se una mica. La Maria, la seva professora de matemàtiques, una noia jove que s'havia incorporat just després d'acabar la carrera de matemàtiques, i el Vilamajor, un professor «dels de sempre de l'insti» (el seu nom era Xavier, però tothom el coneixia com el Vilamajor), havien preparat un seminari per als alumnes que ho desitgessin. La Maria i el Vilamajor formaven un equip perfecte que sumava experiència i empenta.

(Tot i que la Núria del nostre conte no n'és conscient, el narrador que ja té algunes canes, sí que sap com és d'important l'equilibri generacional en l'àmbit de la docència i la recerca! En totes les àrees del saber, però especialment en ciència i tecnologia! Cal posar-se d'acord a com fer-ho, ho entenem consellera, però hauríem d'estar cent per cent d'acord que cal fer-ho! Cal donar als nostres joves les oportunitats que varen tenir els Vilamajor.)

En les sessions de preparació, el seu interès va anar de menys a més. La Núria va anar descobrint les matemàtiques, va resoldre problemes fent ús de l'enginy, sense apriorismes; podia ser tan divertit, tan interessant... A mesura que passaven les sessions va anar descobrint les matemàtiques i els raonaments lògics, i va anar prenent perspectiva de la importància de les matemàtiques en la seva formació global.

Però els seus records eren en el 19 de març de 2015. Un cop van ser a la seu es va trobar amb tots els seus companys. També hi era la Maria. Quan va tenir la prova davant seu, el món va desaparèixer. Tota la seva atenció es va centrar en els diferents problemes que va anar resolent, un per un. De fet, alguns dels exercicis li van semblar més fàcils del que preveia. Els seus arguments sempre anaven a petar a una de les respostes possibles; de manera, quasi bé, intuïtiva. Cada problema resolt li significava un glop d'autoestima que l'ajudava en el següent problema. I així fins al final. Quan va acabar estava satisfeta, i en veure la Maria se li va tirar

al coll: «Maria!», li va dir, «crec que ho fet molt bé! Només he tingut dubtes en un problema on es preguntava sobre les darreres xifres de la suma

$$9 + 99 + 999 + 9999 + \dots \underbrace{9 \dots 9}_{2015};$$

en aquest cap de les respostes no s'ajustava als meus càlculs.»

Poques setmanes després, al Paranimf de la Universitat de Barcelona, juntament amb els seus pares, cofois de la seva filla, va rebre un premi després d'escoltar, no recordava exactament de qui, el conte d'una nena...

Aquest primer contacte amb les matemàtiques va significar un abans i un després, i a mesura que els anys anaven passant va anant prenent consciència no només de l'interès intrínsec de les matemàtiques, sinó també del paper destacat que les matemàtiques tenien en altres branques del coneixement. I la seva sòlida formació l'havia portat fins allà, per iniciar una nova etapa.

El so del telèfon mòbil la va tornar tot d'una a la realitat. Va mirar i era en Miquel, el seu xicot. Abans de contestar va pensar com de contenta estava d'haver tingut la Maria i el Vilamajor com a professors i quin gran repte tenia per davant: en el seu petit país, tant petit que des d'un campanar es pot veure el campanar veí, el futur s'escriuria amb N de Núria i amb M de matemàtiques i potser, això encara no estava clar, amb M de Miquel. «Hola Miquel, saps? ja sóc al despatx; t'envio un *selfi*...»

A totes les nenes i nens que heu participat en les proves Cangur 2015: tot està per fer i tot és possible; molta sort!

26 de maig de 2015
Xavier Jarque
President de la SCM